

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 24/12410

Cena: Posamezna št. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 44

Gorica - 29. oktobra 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

NA VSEH MRTVIH DAN...

In prihajajo še krvavih žrtev hekatombe: obešenjakov, križanih vzkriž, živó pokopanih, teh, ki so jih puške ubile, granate, brzostrelke in bombe, tropi v ječah umrlih, v taboriščih podušnih, talcev, od tujih vojsk usmrčenih, množic, pokošanih kot trava, z noži poklanih, v goščarskih napadih v prve vrste pognanih, od črnih rok pobitih, znanih in neznanih, o dolga procesija njih se k oltarju pomika in sleherni daruje svojega svetega mučenika:

*Sprejmi, Gospod, mojo rano,
Tebi v smrtni uri darovano!*

Jeremija Kalin: VELIKA ČRNA MAŠA ZA POBITE SLOVENCE

Tržaško vprašanje na mrtvi točki

Londonska konferenca treh zapadnih ministrov ni prinesla glede rešitve tržaškega vprašanja nobenega napredka. Njeno lakonično sklepno poročilo ni zadovoljilo ne Italije ne Jugoslavije. Italijanski krogi so pričakovali, da bodo zavezniki določili dan vkorakanja italijanske vojske v Trst, medtem ko so jugoslovanski krogi upali, da bodo trije ministri ugodili jugoslovanski zahtevi o štiričlanski konferenci, ki bi morala razpravljati o celotnem tržaškem vprašanju ter zavzeti stališče o zadnjem Titovem predlogu glede Trsta. Ta predlog predvideva, kakor znano, ustvaritev dveh področij, od katerih bi bilo eno, to je mesto Trst, pod italijansko upravo, drugo področje, to je ostali del tržaškega ozemlja, pa pod jugoslovansko upravo, in to za deset ali tudi več let. Poleg tega je zahtevala Jugoslavija, da se mora predlagana konferenca vršiti še pred vkorakanjem italijanskih čet v cono A. Trije zapadni ministri niso ugodili, kakor rečeno, ne eni ne drugi stranki. Pustili so vso zadevo neodločeno ter izjavili, da bodo porabili vse napore, da uredijo tržaško zadevo. In tako je tržaško vprašanje še vedno tam, kjer je bilo 8. oktobra, to je na dan, ko sta

Anglija in Amerika izdali odločitev o prepustitvi cone A italijanski upravi. Italija vztraja še vedno na tem, da zavezniki določijo dan, ko bodo smele njene čete vkorakati v cono A, in šele potem bi bila pripravljena vsesti se z jugoslovanskimi zastopniki za zeleno mizo ter razpravljati o končni rešitvi tržaškega vprašanja. Jugoslovani pa so čisto nasprotnega mnenja; najprej mora biti konferenca in šele konferenca bo odločila, ali bo smela Italija stopiti na tržaško ozemlje ali ne in kaj bo smela zasesti.

Med italijanskim in jugoslovanskim stališčem zija prepad, ki ga bo težko premostiti, posebno ker prizadeti zapadni velesili ne mislija preklicati svoje odločitve glede cone A in ker je na drugi strani Tito še vedno odločen, tudi z orožjem v roki upreti se zasedbi cone A po italijanskih četah. Novo v tem oziru je le to, da je Tito izjavil, da ne bo pustil streljati na zaveznike, a da bi v slučaju, ako bi zavezniki hoteli štiti italijanske čete, počilo med jugoslovanskim ljudstvom nekaj, kar bi se ne dalo nikdar več popraviti in zakrpati, to je zaupanje v zapadne zaveznike.

Tržaško vprašanje pred angleškim parlamentom

O tržaškem vprašanju so razpravljali pretekli teden tudi v angleškem spodnjem domu in zun. min. Eden je imel zelo težko nalogo, ko se je branil pred napadi s strani opozicije, ki ga je napadla zaradi nepremišljene odločitve glede Trsta. O anglo-ameriški odločitvi, prepustiti cono A italijanski upravi, je dejal Anthony Eden, da je bila ta zelo drastična rešitev, ki pa je imela namen rešiti položaj, ki bi postal lahko še bolj nevaren, ako bi se ga ne bili lotili. Smatrali smo, je dejal Eden, za potrebno odrezati tvor, ki je zastupljala italijansko-jugoslovanske odnose. (— V resnici se je ta tvor zaradi ponesrečene operacije še povečal ter nabral v sebi še več gnoj.)

Na vprašanje voditelja laburistov Attleeya, ali se Eden zaveda, da je bil velik pogrešek izdati ono odločitev z dne 8. oktobra, je zunanji minister odgovoril, da niso o tej odločitvi obvestili ne Rima ne Beograda in da ni imela zato v tem pogledu nobena stranka kake prednosti. Tu pozablja Eden, da je bila odločitev glede cone A Italijanom v prid, akoravno ni morda zadovoljila vseh njihovih zahtev, medtem ko je jugoslovanske interese cone A popolnoma prezrla.

Za Attleejem je Herbert Morrison naslovil na Edena sledeče besede: »Ali ne verujete, da so posledice (te odločitve) zelo siabe ter da so prinesle vojno nevarnost? Ni nam-

reč dvoma, da je bilo to dejanje skrajno nelogično in neumno.«

Anthony Eden je odgovoril na te besede, da je bilo treba rešiti stanje, ki se je vedno bolj slabšalo, v upanju, da bosta sprejeli rešitev obe strani ali pa da jo bosta vsaj molče odobrili. Priznam, je dejal Eden, da je bila rešitev zelo energična... Bila je tudi nepopolna, ker je pustila nekaj Slovencev pod italijansko upravo in nekaj Italijanov pod jugoslovansko upravo, toda razdelitev tržaškega ozemlja na podlagi sedanje meje med cono A in B je bila edina praktična rešitev. Zunanji minister je še pristavil, da so upali, da bo ta rešitev privedla do končne rešitve tržaškega vprašanja, in da angleška vlada ni nasprotna takemu sestanku, a da je treba za tako konferenco postaviti predvsem temelje, ki bi jih lahko obe stranki sprejeli.

Zagovor angleškega zunanjega ministra je bil zelo klavrn in ni pričel nikogar. Jasno je namreč, da sta Eden in Dulles s svojo preneglano odločitvijo ustrelila velikega kozla. Vse kaže, da je Eden še vedno pod vplivom raznih »energičnih« operacij, ki jih je zadnje čase pre-

stal in ki so mu rešile življenje. Zato je najbrže mislil, da se da z energičnim in drastičnim prerazčlenjenjem tržaškega tvora razrešiti tržaško vprašanje, toda njegova operacija se ni posrečila in tržaško vprašanje je zašlo zaradi tega v slepo ulico, iz katere ni, vsaj trenutno, nobenega izhoda.

Trst pred Varnostnim svetom

Predzadnji torek se je Varnostni svet ZN zopet bavil s tržaškim vprašanjem. Pri seji, katere se je udeležil baje kot opazovalec tudi jugoslovanski zastopnik, je kolumbijski zastopnik predlagal, naj bi se razprava o tržaškem vprašanju preložila na 4. november, da se da tako trem zapadnim velesilam čas, da odpravijo diplomatskim potom sedanja nasprotja ter usmerijo celotno vprašanje k mirni in stalni rešitvi. Kljub protestu sovjetskega zastopnika Višinskega je Varnostni svet sprejel kolumbijski predlog ter določil kot dan prihodnjega razpravljanja 2. november in ne 4. november, kot je bilo predlagano.

Poplave v Italiji

Pretekli teden je zadela Kalabrijo huda nesreča. Reke in hudourniki so tako narasli, da so podrli jezove, prestopili bregove in preplavili velikanske predele zemlje. Mnogo vasi je bilo več dni popolnoma odrezanih od sveta in le po velikih naporih se je posrečilo reševalnim skupinam priti do njih. Mnogo hiš in cerkv je porušeni, mostovi in nasipov podrtih. Velikanski plazovi in usadi so ponekod še dokončali uničevalno delo razbesnelih vod. Po uradnem poročilu so poplave zahtevale do sedaj 56 človeških žrtev. V ponedeljek je bil proglašen dan žalovanja po vsej Kalabriji. Po cerkvah se neprestano daruje sv. daritev za nesrečne žrtve poplav.

Kljub temu da so v zadnjih letih potrosili na desetine milijonov lir za nasipe, mostove in drugo potrebno obrambo proti poplavam, ki vsako jesen grozijo tem krajem, so se tokrat vsa ta sredstva izkazala za nična. Strokovnjaki so mnenja, da bi morali najprej pogozditi gole kalabriške hribe in uravnati tek hudournikov, ki ponekod navpično pridrvijo v dolino in povzročajo tam tako razdejanje. V nedeljo je prizadete kraje obiskal ministrski predsednik Pella. Obljubil je prizadetim ljudem, da bo država vse naredila, da jim bo ne samo olajšala sedanji težki položaj, ampak tudi z vsemi razpoložljivimi sredstvi preprečila ponovitev podobnih katastrof. Računajo, da so poplave v Kalabriji prizadele nad pol milijarde škode. V teku je že obsežna akcija za pomoč poplavljenecem.

Prav tako grozijo padski nižini zopetne poplave. Dež, ki je neprestano padal 17 ur, je povzročil naglo naraščanje rek, ki so ponekod že prestopile bregove in ogrožajo vse okoliške kraje. V najnižjih predelih so ljudje že zapustili svoje domove in, ker reke še vedno naraščajo, vsi s strahom pričakujejo novih poplav.

Nesreča v Belgiji

Kakor povsod, tako tudi v Belgiji zahtevajo rudniki vsako leto svoje žrtve. V soboto 24. t. m. se je vnel jamski plin v premogovniku v Seraingu v Belgiji. Eksplozija je sledil požar, ki je doslej zahteval 26 smrtnih žrtev. Rešili so le 14 rudarjev, katere so hudo opečene prenesli v bolnico. Med mrtvimi je tudi 14 Italijanov. Belgijski kralj je prizadetim družinam osebno izrekel svoje sožalje.

Dullesove izjave časnikarjem

Zanimive so v tem oziru tudi izjave, ki jih je dal ameriški zunanji minister Dulles na tiskovni konferenci, ki jo je imel kmalu po vrnitvi z londonske konference in po pogovoru s predsednikom Eisenhowerjem. Na vprašanje nekega novinarja, ali mislijo zavezniki preklicati svojo odločitev glede cone A, je Dulles odgovoril, da tega ne mislijo storiti. Toda iz nadaljnjih Dullesovih izjav je sledilo, da obenem tudi ne mislijo izročiti cone A italijanski upravi v doglednem času, »kajti veliko je še dela, predno pride do te izročitve.« To pomeni, da se zavezniki ne bodo umaknili iz Trsta, dokler se tržaško vprašanje sporazumno ne reši.

Na vprašanje, ali bodo angleške in ameriške čete štitele italijanske

čete, ako bi Tito vpadel v cono A, in na vprašanje, kaj misli o konferenci štirih, je Dulles odgovoril le na drugo vprašanje, rekoč, da bi konferenca petih, torej tudi Francije, bila lahko zelo koristna, ker bi postavila tržaško vprašanje v pravo perspektivo. Nato je razložil, da je treba gledati na tržaško vprašanje z mednarodnega stališča in s stališča obrambe južne Evrope, in ne samo z nacionalnega stališča.

Na ponovno vprašanje, kako bi se obnašale anglo-ameriške čete, ako bi Tito izpolnil svojo grožnjo ter vpadel v cono A, Dulles ni hotel jasno odgovoriti, ampak se je omejil na izjavo, da je to vprašanje zelo težko. Očividno se ameriški zunanji minister ni hotel zameriti ne Italiji ne Jugoslaviji.

Pogodbe je treba držati

Tržaško vprašanje je zašlo v slepo ulico, iz katere ga ne bo mogoče tako kmalu rešiti, ako se ne bo ena ali druga stran vdala. Medtem pa so se odnosi med Italijo in Jugoslavijo še bolj zaostri, kar pričajo razstavljeni italijanske in jugoslovanske divizije tik ob meji. Te divizije so obenem jasen dokaz, kako nerodno in nesrečno politiko so vodile tri zapadne velesile glede tržaškega vprašanja. Že njih izjava z dne 20. marca 1948. leta je bila povsem zgrešena, ker se je oddaljila od mirovne pogodbe, ki predpisuje ustvaritev Samostojnega tržaškega ozemlja. Vsako prelamljanje pogodb je nepravno in nemoralno. »Pacta sunt servanda«, pravi znani latinski pregovor. Pogodbe je treba držati! Če ne velja mirovna pogodba glede Trsta, ne velja tudi glede Zgornjega Tridentinskega, kjer živi kompaktno čez dve sto tisoč Nemcev, ki bi terjali lahko s še večjo pravico plebiscit, kot ga terjajo Italijani

za Trst. In vse kaže, da se tridentinski Nemci te svoje pravice dobro zavedajo in da jih podpirajo pri tem tudi ostali Nemci. Prej ali slej bo stopilo vprašanje tridentinskih Nemcev z vso silo na plan. In za vse to se bo morala zahvaliti Italija dejstvu, da ni spoštovala mirovne pogodbe ter nasprotovala uresničitvi Samostojnega tržaškega ozemlja, ki je edina pametna in pravična rešitev tržaškega vprašanja. Tej rešitvi bi se tudi Jugoslavija ne mogla upirati, posebno če bi bile vse narodne, kulturne in gospodarske pravice Slovencev mednarodno zajamčene.

Samostojno tržaško ozemlje bi moralo biti vez med slovenskim in italijanskim ljudstvom in nekak vzorec bodoče evropske skupnosti, toda zaradi nerazumevanja enih in drugih odgovornih krogov je postalo kamen spotike in sovraštva med obema narodoma.

Ali je bilo to res potrebno?

Praznik Vseh Svetih

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 5, 1-12)

Tisti čas, ko je Jezus videl množice, je šel na goro, in ko je sedel, so stopili k njemu njegovi učenci; in odprl je usta in jih učil: Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebesko kraljestvo. Blagor krotkim, zakaj ti bodo dožele posedli. Blagor lačnim in žejnim pravice, zakaj ti bodo nasičeni. Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli. Blagor čistim v srcu, zakaj ti bodo Boga gledali. Blagor miroljubnim, zakaj ti bodo otroci božji. Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njih je nebesko kraljestvo. Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili. Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih.

»Blagor lačnim in žejnim pravice...«

Osmeri blagi so poti v nebesa. V njih je Jezus poveljeval čednosti, ki pripeljejo Kristjana v nebesko kraljestvo. Zato pa jih danes sv. Cerkev bere v evangeliju, ko se spominjamo vseh svetnikov, češ, glejte, po teh potih so hodili zveličani, hodite za njimi tudi vi, da boste kdaj tam, kjer so oni sedaj. Ena teh poti je ona v 4. blagru:

»Blagor lačnim in žejnim pravice, ker bodo nasičeni.«

Kdo so to? Koliko lačnih in žejnih je danes na svetu, koliko krivic, koliko ljudi, ki danes bolj kot kdaj prej tožijo nad krivicami in iščejo pravice. Začeni od držav in narodov, ki menijo, da krivico trpe, do različnih razredov v narodu in do posameznikov je skoro eno samo nepretrgano iskanje večje pravičnosti. Ves svet se mi danes zdi kakor hlapec, ki povsod išče svojo pravico, a je nikjer ne najde. A med temi iskaleci pravice so nekateri, ki so najglasnejši, ki vse ostale prepričujejo, ki se kažejo že 50 let in več kot neke vrste brezplačnih advokatov vseh, ki se jim godi krivica. Kakor grozeči prst se dviga v svetu stisnjena pest, ki obljublja: Tukaj je pravica! In kakor nekdanji Izraelci v puščavi na bronasto kačo, tako gledajo in strmiijo danes množice vsega sveta v znamenje srpa in klavdiva kakor v edino odrešilno znamenje. Ob tem znamenju se zbirajo stisnjene pesti vsi zatirani, ponižani, stiskani, vsi nezadovoljniji, skoro bi rekel, vsi lačni in žejni pravice. Ali bodo nasičeni? Ali je Jezus nanje mislil?

Poglejmo! Kakšna je pravica, po kateri jih žeja? Kolikor vidim, jih žeja po dobrinah tega sveta. Njihove želje so vse le v mejah uživanja.

V nekem arabskem mestu je bila tolpa potepuških psov, ki se je potepala okrog, večkrat lačna nego sita. Pri tem je naletela na drugo tolpo, ki je bila bolj srečna in je našla mastno kost, katero je pravkar obirala. Naravno je bilo, da sta se obe tolpi steli, se zagrizli druga v drugo, dokler niso prisilci nagnali prejšnjih in se polastili kosti ter jo sami začeli obirati. Tako se mi zdi danes na svetu. Ljudje so kakor dve tolpi psov, katerih ena ima kost, da jo obira, druga pa ne. Sedaj je nastal pretep med njimi in drugimi, kdo bo kost obiral. Ljudje se grizejo med sabo, pripravljene so se ubijati, ne zaradi pravice, temveč zaradi kosti. Novi prisilci so pripravljene v imenu pravice prejšnje pomoriti, pobiti, jih pustiti da pomrejo od lakote na prisilnem delu, jim storiti vsakršno nasilje in krivico, samo da dosežejo »svojo pravico«, da pridejo do oblasti. Ali bodo potem siti? Zadovoljni? Srečni?

Dante pravi, da je v pekle videl volkuljo, ki je žrla in bila potem bolj lačna kot prej. Tej volkulji so podobne množice, ki danes v znamenju dvignjene pesti iščejo večjo pravico. Ko so jo dosegle, so bolj lačne kot prej.

Vprašajte naše brate v Jugoslaviji, ali so srečni? V Rusiji, ali so

zadovoljni? Od petletke do petletke jim obljublajo, da bo prišla sreča in zadovoljstvo, a sreča se jim odmika, kakor otroku sonce, ko je tekel za njim. Niso srečni. A tolažijo jih, da bodo. Kdaj? Tolstoj je zelo lepo povedal o takem človeku, ki se je hotel nasititi z uživanjem. Ko so ga zasuli mrtvega z zemljo, je rekel: »Sedaj ima dovolj in je sit.«

Jezus pa je obljubil, da bodo lačni in žejni pravice nasičeni že tukaj. Kdo so torej ti iskaleci pravice? Videli smo jih v današnjem berilu,

M.M.

Baraga kot Slovenec in slovenski kulturni delavec

Na praznik vseh svetnikov bo poteklo sto let od dneva, ko je Irenej Friderik Baraga prejel v cincinatski stolnici škofovsko posvečenje. Dotlej je bil navajen ubogati, odtlej je moral tudi ukazovati. Ker ga je v obojem vodila ljubezen, mu ta sprememba ne bi delala težav, če bi bili tudi vsi njegovi njemu podobni. Pa niso bili. Brez pravih organizacijskih in voditeljskih izkušenj je moral zdaj svoje delo visoko pomnožiti, da je lahko malo pred smrtjo zapisal: »Kolika razlika med zdaj in takrat, ko se je škofija začela.« Zato ni nič čudnega v tem, da so Baragovo vnanje delovne vezi z domovino po prevzemu škofovskih dolžnosti popustile, kot so popustile tudi niti, ki so ga vezale s svojci. In vendar ne smemo prezreti te stolnice.

Na nekem zboru je pred kratkim udeleženci navedel med zadevami, ki morajo biti skupne vsem zamejskim Slovencem brez razlike mišljenja, Baragovo beatifikacijo. Na drugem zboru je dejal govornik, da je Baraga največji Slovenec. So pa tudi med nami še ljudje, ki njegove veličine ne zanikajo sicer, a jim Baragovo slovenstvo ni jasno ali ga celo omalovažujejo, češ, hotel je vstopiti v dunajsko nadškofijo in nazadnje je šel v Ameriko, ko bi doma Slovencem lahko več koristil; sploh pa je bilo tudi graščinsko in meščansko okolje, v katerem je zrasel, bolj nemško poharvano kot slovensko.

Če bi po teh pomislekih sodili slovenstvo naših mož, bi morali zdvoimiti nad vsimi onimi, ki hodijo študirat v inozemstvo, nad vsemi misijonarji, nad Šubic in Ažbetom, Cankarjem, ki je živel na Dunaju, in Murkom v Pragi, nad Zojsem in vsemi Baragovimi sodobniki in nasledniki vse do Kernika in še čez.

Baraga je bil Slovenec po rodu in po znatnem delu svojega dušnopastirskega in kulturnega udejstvovanja. Njegov rodovnik sicer ne sega prav daleč nazaj, kolikor pa poznamo njegove prednike, bi utegnili biti samo ena prababica, materina babica po materini strani, nemškega porekla. (Zojš je bil samo po materi, Kernik samo po očetu slovenskega rodu). Pouka v slovenščini v šolah res ni imel mnogo, ker ga bilo ni. Če mu je v začetku kaplanske službe delal jezik težave v spovednici, v pridigi pa ne, bo to pač pripisati razlikam med dolenjskim in gorenjskim narečjem. Kot jurist na Dunaju se je družil skoraj samo s slov. študenti, čeprav je bil med njimi menda edini, ki je zahajal v Hofbauerjev krog in bi si tam lahko dobil dovolj nemške družine.

Ko se je odločil za duhovski poklic, ga je pač vleklo v dunajsko bogoslovje, kajti Dunaj je bil takrat precej naprednejši kot Ljubljana, ki je imela v semenišču skoraj same zakrknjene janzeniste — profesorje. Baragova teološka usmerjenost je bila pa že takrat jasna, saj jo je prinesel s seboj od Hofbauerja. Kakšne načrte je imel za bodočnost, če bi končal blagoslovne študije na Dunaju, ne vemo. To pa, da se je uklonil prigovarjanju škofa Gruberja in ostal v Ljubljani in da je šel po končanih študijah takoj kaplanovat v slovensko podeželje, nam vendar vsiljuje domnevo, da je že takrat čutil svoje mesto med slovenskim ljudstvom.

Z nastopom kaplanske službe se pričnja takoj doba Baragovega kulturnega delovanja. Vse slovensko kulturno življenje tistega časa je bilo v glavnem verskega značaja. Zojsov krog, ki je gojil posvetne znanosti, je razpadel in izumiral brez naraščanja, ki bi njegovo delo nadaljeval; no-

zbrane okrog Jagnjeta: mučenci, nedolžni otroci, deviške duše, spoznavalci in spokorniki. Nepregledna množica jih je, iz vseh ljudstev in narodov. Lačni in žejni pravice so torej oni, ki si v življenju prizadevajo za krščansko čednost in pravičnost, za svetost kršč. življenja. Gre torej za ono pravico, po kateri je človek pravičen pred Bogom in pred ljudmi, kakor beremo v svetem pismu: »Blagor pravičnim, ki so v Gospodu umrli.«

Takim, ki hrepene po krščanski svetosti, je Jezus obljubil, da bodo nasičeni, da bodo že na tem svetu dosegli svetost, po kateri hrepene, zveličanje duše, za katero prosijo. Zato nas morajo te besede Jezusove vzpodbujati, da bomo stalno hrpeneli po krščanski svetosti in čednosti, trdno uverjeni, da nam jo bo Bog dal, kakor je Jezus obljubil: »Blagor lačnim in žejnim pravice, ker bodo nasičeni.« Verujemo v besede božjega Učenika, da dosežemo večno zveličanje.

va generacija posvetne kulture, ki sta ji pozneje načelovala Čop in Prešeren, je šele dorasčala. Ta čas v 20 letih prejšnjega stoletja je bila, kot pravi dr. I. Prijatelj, pri nas duhovščina edini sloj, ki je predstavljal izvestno zvezo s kmetstvom in s tem podlago hodoče kulture. A o novem katoliškem preporodu, kot ga je malo prej doživel in ga v tem času izpopolnjeval Dunaj, Ljubljana še ni dosti vedela. Tu so se šli samo še jozefinci, janzeniste in frančiškane. Jozefinci, med katere je vsaj v začetku spadal tudi novi škof Wolf, so bili birokrati, kot duhovniki predvsem uradniki. Uradne predpise o vsemem življenju je izdajala v prvi vrsti dunajska vlada. Niso bili ta čas več tako nasprotni duhu rimske Cerkve, kot za cesarja Jožefa, od katerega ima jozefinizem svoje ime, in zato se je razmerje med Cerkvijo in državo tudi zboljšalo, dvigu verskega življenja pa tudi niso dosti koristili. Janzenisti so se izogibali svojega imena, ker je imelo krivo-verski prizvok, odklanjali so vsak cerkveni blišč, verske manifestacije, in zahtevali individualno religiozno poglavitno ob branju sv. pisma in janzenistične literature, a tudi ob pristranski kontroli svoje duhovščine. Frančiskani so kot pri nas edini red, ki ga cesar Jožef ni odpravil, nadaljevali sicer staro baročno versko življenje in bi bili lahko most do novega svelega, socialnega katolicizma, če ne bi bili tako zelo površni in rajši kaj bolj izobraženi. Kot jozefincem so tudi janzenistom očitali koketiranje s protestantizmom in zlagali nanje pamflete, kot tistega, kjer rimajo janzeniste kot rimske lutrijane-modrijane. V prvi dobi janzenizma pri nas, prav nekoliko do Baragovega nastopa je bil vpliv janzenistov na slovensko književno kulturo pozitiven. Niso le izdali prvi katoliški prevod sv. pisma in precej drugih nabožnih knjig, ampak tudi mnogo prispevali k očiščenju jezika. Za dobo po l. 1820 pa tja do l. 1848 pa pravi Prijatelj, da »so začeli na vse načine ovirati posvetno literarno produkcijo ter metati svobodno ustvarjajočim umetnikom kamenje pod noge.«

V ta slovenski »kulturni boj« je posegel Baraga. Ne s polemiko, ker bi bila proti jozefincem zaplenjena, proti janzenistom neplodna, ker so se je tudi sami izogibali; tudi ne s pamfleti, kot frančiskani, ker to Baragi ne bi pristojalo, ampak z dušnopastirskim in literarnim delom. Njegova »Dušna paša« je kmalu v desetisočih izvodov jela izpodpirati janzenistične, versko ne povsem neoporečne nabožne knjige. Za to delo ga je isti Prijatelj, ki ni bil katoliško usmerjen znanstvenik, pristel med »slovenske preporoditelje« in ga označil kot »slovenskega izrazitega ljudskega apostola«, Luka Jerana pa, ki je pravi premagavec jozefinizma in janzenizma pri nas, pa vsaj za posrednega Baragovega učenca.

Baraga se je v času svojega kaplanovanja v domovini jezikovno in stilistično sam toliko izpopolnil, da je našel za svoj jezik pozneje priznanje pri samem Levstiku. Menda nikoli se pa zaradi posvetnih stvari ni tako razhudil, kot takrat, ko so mu škofjski cenzorji v prevodu Engstlerjeve knjige o Mariji začeli nadomestovati domače besede s slovenskimi izposojenkami. Ta boj je v teoriji uspešno končal potem Prešeren, v praksi pa šele Breznik. Borbo z janzenizmom, ki jo je Baraga začel bolj resno in uspešno kot frančiskani, je, z druge strani sicer, prav tako povzel Prešerenov krog. Toda prve duhovne temelje je janzenizmu omajal Baraga in če še enkrat

citiramo Prijatelja, je škof Wolf nekaj let pozneje po preiskavi, ki jo je bil uvedel proti Baragi v Šmartnem, nastopil proti janzenizmu dr. Jaki Zupanu v Šmartnem v »intencijah smeri, ki jo je pri Baragi preganjal«.

Janzenizem, kot tudi jozefinizem, ni bil naklonjen cerkveni umetnosti in nosi kot svoj čas protestantizem izvestno ridvo na propadanju naše likovne umetnosti od konca 19. stoletja dalje do Janeza Wolfa. Baraga je tudi tu po svojih skromnih močeh poskušal pomagati in je s svojimi naročili Matevža Langusa vsaj moralno gotovo znatno podprl.

Edinstven v zgodovini slovenskega zamejstva pa je Baraga kot misijonar v tujini po svojem literarnem delu za rojake v domovini. Prav o misijonarjih lahko rečemo, da ostajajo najbolj trdoživi Slovenci tudi v izseljenstvu, vendar tudi med misijonarji ne najdemo primera kot je Baragov. Pa težko, da bi bil katerikoli slovenski misijonar napornejši kot je bil njegov. Vključ temu je napisal v Ameriki, v divjini, še tri obširne knjige prav za svoje »Kranjce«. V spremnih uvodih izražena domovinska čustva so gotovo preskromne označe velike ljubezni, ki je te knjige narekovala. Ali se ne bi mogel danes kakšien naš pisatelj, ki tarni, da v teh razmerah, v tujini, ne more pisati, okrajžiti ob Baragovem primeru?

Kot škof — in letos se spominjamo njegovega škofovstva — ni več pisal. Pač so še vedno izhajale njegove slovenske knjige v številnih ponatisih. Toda tudi škofovsko posvečenje ni bilo zanj kot Slovenca in za Slovence brezpomembno in zato je prav, da

Iz življenja Cerkve

Koncentracijska taborišča

Po vseh deložah onstran železne zavese so organizirana prisilna taborišča, ki so povsem enaka prisilnim taboriščem v Sovjetski zvezi. Za duhovnike, redovnike in redovnice, katere so prisilili, da so zapustili svoje samostane, so bila zgrajena posebna koncentracijska taborišča. Na Madžarskem je bilo po odloku o razpustitvi verskih redov iz l. 1949 interniranih nad 1000 redovnih oseb. Konec l. 1950 so na Češkoslovaškem oborožene policijske čete nasilno izpraznile redovne hiše frančiškanev, jezuitov, salezijancev in drugih kongregacij v Bratislavi. Po približni cenitvi je bilo oblastveno razpuščenih nad 80 redovnih družin. Aretiranih je bilo 350 duhovnikov in 500 laičnih bratov. Proti koncu leta 1952 je bilo na Češkoslovaškem 40 koncentracijskih taborišč za duhovnike in 11 za redovnice. Komunistične oblasti so organizirale tudi koncentracijska taborišča za mladino in ženske. Takih taborišč je na Češkoslovaškem 25. Tam je na prisilnem delu nad 6000 žensk. V kraju Kaunas Aleksotas je prisilno taborišče za dečke. Tam jih je nad 300. Stari so pod 15 let. Vrše ročna dela in obiskujejo šolo, kjer jih učijo v komunističnem svetovnem nazoru.

Molitev za preganjano Cerkev

V nedeljo 25. t. m. je bila v vsej Angliji molitvena ura za preganjano Cerkev in v spravo za bogoskrunsko napade na vero, ki jih vrše komunistične vlade. S tem narodnim molitvenim dnem hoče angleška katoliška hišarhija kar najenergičnejše protestirati proti nedavni aretaciji kardinala Wysynskega, proti pomanjkanju verske svobode in proti satanskim napadom, katerim je izpostavljena katoliška Cerkev v vsej Vzhodni Evropi.

Spomenik Kristusa Kralja

V bližini mesta Cali so postavili 23 metrov visok spomenik Kristusa Kralja. Spomenik so blagoslovili preteklo nedeljo 25. t. m. na praznik Kristusa Kralja.

Tudi filmi zoper Stepinca

Titov režim je, kakor poroča agencija NC, baje pripravil dokumentarni film proti zagrebškemu nadškofu kardinalu Stepincu. Jugoslovske oblasti naj bi skušale raziriti ta film v inozemstvu, zlasti v Združenih državah Severne Amerike.

Zaprtil poljski škofje

Z aretacijo gnjezenskega pomožnega škofa mgr. Baraniaka je število poljskih škofov, ki so bili od komunistične vlade zaprti ali konfinirani naraslo na 10. Kardinal Wyszynski, poljski primas, je bil odpeljan neznanokam. Lwowski nadškof mgr. Eugenij Baziak je v zaporih. Krakovski nadškof mgr. Stanisław Rospod je konfiniran. Katoviški škof Stanisław Adamski je aretiran. Škof Herbert Bednorz je aretiran. Škof Julius Beniek je aretiran. Gnjezenski škof mgr. Bernarcki je v zaporu. Škof Anton Baraniak je v zaporu. Gdanski škof Karl Maria Spletet je bil po osmih letih zapora

se ga spominjamo. Preden se je lotil dela v svoji škofiji, je drugič obiskal domovino. Res, potreboval je duhovnikov in sredstev za svoj razširjeni delokrog in to ga je pognalo domov. Toda vse časi bivanja na Slovenskem so se vrstili izrazi medsebojne ljubezni, Baragove do svojih rojakov in slovenskega ljudstva do Barage, v tako prisrčnih prizorih, kot jih naša zemlja dotlej menda ni poznala.

Morda so se že nekaj let Štajerci tako zaupno gnetli okrog novega škofa Slomiška, drugod po Sloveniji gotovo še ni bilo tako domačega občevanja s kakšnim škofom. So že tudi prej škofove slovesno sprejemali, a to je bilo vse bolj uradno, bolj znak spoštovanja in pokoriščne kot izraz ljubezni. Baraga ni bil krajevni ordinarij, sprejemi niso bili naročeni, vse je privrelo iz src. Komaj pet let po dokončni odpravi tlačanstva se je tak visok gospod pomešal med ljudi, obujal z njimi stare spomine in jim pripovedoval indijanarice. Kako je moralo to dvigniti socialno zavest ljudstva!

Potem se je vrnil v Ameriko. V svoji bližini je imel vedno slovenske duhovnike, ki so mu bili najljubši. Delati za domovino ni mogel več, zanjo je le še čutil. Gotovo pa ga je tolažilo prepričanje, ki ga je moral prinesiti s seboj z drugega obiska, da je storil tudi za svoje rojake svojo dolžnost, da rodi njegovo delo doma dobre sadove in da ga uspešno nadaljujejo drugi.

Mi si pa ob tej stoletnici želimo novega Baragovega posvečenja in novega njegovega triumfalnega pohoda po vsej zemlji, kjer prebivajo Slovenci.

(Svobodna Slovenija, 24. 9. 53)

Bolni otroci in Lurdu

Tu je bilo zaključeno ganljivo romanje holandskih bolnih otrok k lurški Materi božji. V popolni tišini so vozili mimo Lurške vrtline nebroj vozčikov z bolnimi otroci. Vsak otrok je imel v rokah vrtnice, ki jih je vrgele proti vrtlini. V hipu je bil pred lurško Marijo en sam vrt vrtnice. Mariji je bilo tako darovanih sedemnajst tisoč vrtnic.

Redovnica odkrila bacil gobavosti

V znanstvenih krogih mednarodnega kongresa za gobavost vzbujata živahno zanimanja odkritje bacila gobavosti. Bacil je odkrila redovnica sestra Marija Suzana, ki je asistentka v Pasterjevem zavodu v Parizu. Vsi pričakujejo z nestrpnostjo podrobnosti odkritja, ki jih bo podala redovnica na enem bližnjih zasledanj kongresa. Na kongresu so zastopane tudi druge sestre. Sestri Hilarija Ross in Laura Strinecker, obistri usmiljenki, sta prispeli iz Carville v Luizijani. Navzoča je tudi ena redovnica črnka. Je to sestra Marija Magdalena, delegatka Jamaike. Na kongresu je zastopanih 47 narodnosti.

Jugoslovanski komunisti držijo roko poljskim

Agencija Katholische Nachrichtenagentur poroča, da je bilo vsemu jugoslovskega episkopatu in duhovščini odločno prepovedano kakor koli protestirati proti aretaciji poljskega kardinala primasa. Pokrajinska slovenska vlada je zahtevala od ljubljanskega apostolskega administratorja mgr. Vovka, da prekliče že napovedan dan molitve za preganjano Cerkev na Poljskem. Mnoge vidne osebnosti jugoslovske komunistične stranke pa so nasprotno javno manifestirale svoje zadovoljstvo zaradi dejanja poljske vlade, s katerim je ta — kakor je izpovedal predsednik ljudske republike Slovenije Miha Marinko — hotela posneti maršala Tita v primeru kardinala Stepinca.

Tragična smrt preganjanega patra

Prejeli smo podrobnosti o tragični smrti profesorja cerkvenega prava v višjem seminarju v Zi KA Weiju jezuitskega patra Wanga. Tri mesece je bil konfiniran. Neprerušano so ga mučili z novimi zaslišanji, ki jim ni bilo konca. Na koncu zadnjega zaslišanja, ki je trajalo neprestano 20 ur, je zblaznel in se vrgele iz tretjega nadstropja v globino. Umirajočega so peljali v holnico, kjer je kmalu nato izdihnil.

Tragična smrt preganjanega patra

Prejeli smo podrobnosti o tragični smrti profesorja cerkvenega prava v višjem seminarju v Zi KA Weiju jezuitskega patra Wanga. Tri mesece je bil konfiniran. Neprerušano so ga mučili z novimi zaslišanji, ki jim ni bilo konca. Na koncu zadnjega zaslišanja, ki je trajalo neprestano 20 ur, je zblaznel in se vrgele iz tretjega nadstropja v globino. Umirajočega so peljali v holnico, kjer je kmalu nato izdihnil.

ZAKAJ SE VOJNI UJETNIKI NE MARAJO VRNITI V KOM. DOMOVINO?

Zadnje čase se je vršilo na Koreji zaslivanje vojnih ujetnikov, ki se ne marajo vrniti domov. Temu zaslivanju po komunističnih odposlancih se ujetniki na vse načine upirajo, tako da so morale oblasti ta zaslivanje zadnje čase sploh ustaviti. O uspehih dosedanjih zaslivanja poroča »New York Times« naslednje:

»Dosele je komunistom posrečilo 'prepričati' manj kot 2% zaslivilnih ujetnikov, da bi se vrnili. Drugih 98% ni le zavrnilo komunistično nagovarjanje na vrnitev, ampak so potrdili svoj sklep, da se ne marajo vrniti, še celo s silovitimi besedami in v nekaterih primerih celo z dejanskimi napadi na člane komunističnih 'pojasnjevalnih' komisij. Severni Korejci pa jih doslej sploh niso marali poslušati.

Pri tem nastane vprašanje:

Zakaj se ti možje ne marajo vrniti v domovino, ampak si rajši iščejo zavetja na tujih tleh?

Tisoči kitajskih in severnokorejskih vojakov, ki jih je med korejsko vojno zajela vojska Združenih narodov, bi lahko odgovorili na tako vprašanje, pišejo ameriški listi. Po določili premirja imajo vojni ujetniki, ki se ne marajo vrniti, priložnost, da slišijo 'pojasnila' predstavnikov svojih držav, ki jih skušajo prepričati, naj se vrnejo domov.

Toda od 921 vojnih ujetnikov, ki so doslej poslušali taka komunistična pojasnila in ki so jim zastopniki njihovih držav obljubljali 'mirno življenje in popolno svobodo po povratku domov', se jih je samo 19 odločilo za vrnitev.

Zakaj samo 19 od 921? Zakaj so se drugi rajši odločili za življenje v tujini? Cisto dobro se zavedajo, kaj pomeni njihova odločitev. Za vedno bodo ostali ločeni od svojih ljubljnih domačinov. Odrkli so se svoji domovini in izgubili svojo lastnino.

Zakaj? Njihova odločitev prav gotovo več pove o življenju pod komunistično oblastjo kakor debela knjige. Ti ljudje so namreč že živeli pod komunizmom.

Okusili so tako imenovano 'mirno življenje in komunistično svobodo', ki sta se jim zagabila.

Ziveli so v tako imenovani 'brezrazredni družbi' in zato so ji obrnili hrbet.

Doživeli so 'delavski paradiz' in ga zavrgli.

Pod komunizmom so izkusili: kruto resničnost kolektivizacije zemlje...

strahotno trkanje tajne policije na vrata sredi noči...

sistem, ki ščuva otroke, naj ovajajo svoje starše...

cenzuro, ki jim prepisuje, kaj smejo brati in kaj govoriti...

oblast, ki jim ukazuje, kaj morajo sejati in saditi in koliko pridelka morajo izročiti državi...

diktaturo, ki jih sili v napad na druge narode...

Vse to so doživeli Kitajci in Severni Korejci pod komunizmom. Okusili so življenje, ki jim ga nudi in ki je polno trpljenja, ter ga zavrgli.

Ali je zato čudno, če se ljudje, ki so bili že prisiljeni živeti pod komunizmom, odločijo rajši za boljše življenje?

verskimi predstavniki, ki so pri ljudstvu in ljudski oblasti do sedaj uživali ugled zaradi izkazane vsaj navidezne lojalnosti do nove Jugoslavije. Med temi je v prvi vrsti goriški apostolski administrator dr. Toroš, ki se ob vsaki priložnosti trka na prsa kot poganjanca borce proti fašizmu in poudarja svoj patriotizem. Res, da je obsodil pohlepnost italijanskega imperializma, spretno pa se je izognil obsodbi papeževe politike, ki ob vsaki priložnosti aktivno podpira uredništvu italijanskih irendističnih zahtev po naši zemlji. Mnenja smo, da bi bila v prvi vrsti prav njegova dolžnost, da kot slovenski škof na delu slovenske zemlje, po katerem že stegujejo svoje prste, prvi in odločno pove svoje misljenje na zadnji, Slovencev sovražno blagoslov papeža Pija XII. Namesto tega pa se dr. Toroš sam postavlja na stališče višjega sodnika in izjavlja, da so uradne vesti agencije »Tanjug« in poročanje naših listov le laži. Tako se je monsignor dr. Toroš postavil v odkritega zaščitnika vatičanske politike na škodo naših pravičnih narodnih interesov.

Njemu podoben je tudi župnik Efrén Mozetič iz Gradnega v Brdih, ki je mnenja, da ima v zvezi s Trstom Jugoslavija agresivne namene in zagovarja svetega očeta, da želi pravičen mir. Podobnih misli so

verjetno tudi tisti duhovniki v Brdih, ki pridno zahajajo h gospodu Krapežu v Biljano. Tudi župnik Aleksander Lestan v Prvačini se je prav v nedeljo 18. t. m. spomnil na sv. očeta in ga povzdigoval kot najboljši pravičnega človeka na zemlji ter zahteval od ljudi, naj molijo za tistega, ki si želi, da bi prišlo kmalu do novih »radostnih« vesti o priključitvi še cele cone B Italiji. Pošteno ljudstvo je že med pridigo gospoda Lestana spregledalo licemerstvo svojega vatičanskega eksponenta, začelo zapuščati cerkev in ga ogorčeno obsojalo.

Iz takega in podobnega pisanja jugoslovanskih časopisov bi smeli sklepati, da so jugosl. komunisti izrabili tržaško zadevo predvsem v notranje-politične namene. Tito se pripravlja na volitve, o katerih se boji, da bi ne utegnile več biti »plebiscite« za njegov režim. Zato rine v ospredje Trst, da razplamteva narodno čustvo jugoslov. narodov, pri tem pa ne pozablja dati primerne sunke še zoper Vatikan.

Dogodki zadnjega časa so posegli tudi v versko življenje nekaterih krajev. V Tolminu so n. pr. ostali brez duhovnika: med tolikimi drugimi, ki so jih v zadnjih dneh mobilizirali, je tudi tolminski župni upravitelj.

SLOVENC V PARIZU

V drugi polovici meseca septembra je prispel v Francijo tajnik Konzistorialne kongregacije, kardinal Piazza, da obišče vsa važnejša središča izseljencev ter da sam osebno prouči probleme, ki so v zvezi z apostolsko konstitucijo »Izseljeniška družina«, katero je sveti oče objavil lanskega septembra in s katero je uredil dušnopastirsko delo med izseljenci.

Glavna zunanja skupna slovensost v Parizu je bila v nedeljo, dne 27. septembra, v cerkvi Sreča Jezusovega na Montmartru. Za ta dan so Slovenci v Parizu in Franciji sploh žrtvovali vse sile ter tako uspeli, da so pokazali svojo živatnost in dokazali vsem narodom, da tudi številčno majhen narod v duhovnem in narodnem bogastvu ne zaostaja za velikimi, ali pa jih morda celo presega.

Že v zgodnjih jutranjih urah je prispel v Pariz naš izseljeniški pevski zbor iz Bruayja v Pas-de-Calais pod vodstvom poštvovalnega pevovedca gospoda Franca Per. Francoski radio je povabil naše pevce v svoj studio ter poveril uredniku slovenskih oddaj v pariškem radiu, gospodu Hrvoju Mastru, da je pripravil 40-minutno oddajo za Slovence, Srbe in Hrvatce. Oddaja je bila posvečena naši narodni pesmi in vsi poslušalci so mogli v večerni oddaji občudovati lepoto naše pesmi, poštvovalnost brnejskih pevcev, ki so sami rudarji oziroma žene iz rudarskih družin in ki vendar vključ težkemu vsakdanjemu delu najdejo še moči in časa, da gojijo slovensko besedo in slovensko pesem. Dve mladi dekleti, Monika in Marica, pa sta s svojim nastopom dokazali, da tudi naša izseljeniška mladina zna ceniti enega naših največjih narodnih zakladov, slovensko pesem. Predsednik Gregorič Martin je v razgovoru, ki ga je prenašal radio, razložil probleme slovenskih izseljencev.

Ob petih popoldne se je zbralo 18 narodnosti v cerkvi na Montmartru. Slovesnost je vodil kardinal Piazza sam. Po uvodnih besedah reg. Ruppa je zastopnik vsakega naroda imel kratek nagovor, nakar je sledila pesem v tistem jeziku.

Za Slovence je imel govor g. Nace Čretnik, rektor Misije v Parizu, ki je poudaril v glavnem sledeče misli:

»Danes smo vsi sinovi evropskih narodov izza ob strani žel. zavese zbrani v cerkvi Sreča Jezusovega, na Griču mučencev, zbra-

ni ob zastopniku našega skupnega očeta, papeža.

Ko ves svet, predvsem pa Evropa, išče novih poti in rešitve v političnem in gospodarskem oziru, nam raste zavest, da je Kristusova blagovest najboljša in edina pot do prave mednarodne skupnosti, ki mora temeljiti na pravici in ljubezni.

Naša vera bo sila, ki bo preobrazila svet, če bo močna, če močnejša v krvi in preganjanju, prav tako pa tudi odpora, kadar bi jo vsakdanja lagodnost hotela zadušiti. Zbrani smo ob zastopniku svetega očeta. Petrova skala in naša zvestoba njej nam je in bo de poroštvo, da smo na pravi poti.

Po govoru je pevski zbor, čigar pestre narodne noše so zbujale občudovanje in zanimanje med vsemi narodi, zapel »Božje milostno Sreča«.

Na koncu slovesnosti je kardinal Piazza pozdravil vse izseljence ter jim poudaril, da je strnjnost okrog svetega očeta naša moč, pa tudi največja zahteva naše dobe. Po končanem govoru je podelil vsem udeležencem papežev blagoslov.

Po slovesnosti so se Slovenci iz Pariza ter iz bližnje in daljne okolice zbrali v bližnji dvorani, kjer so peveci iz Bruayja s svojo pesmijo pričarali pred naše oči našo domovino, našo mladost, polja in trate, ki so prežete z delom in znojem ter krvjo slovenskega človeka, pa tudi obdane z njegovo ljubeznijo. Marsikateremu slovenskemu izseljencu, ki je po dolgih letih zopet slišal domačo pesem, so prišle solze v oči, vsem pa je zrasla v srcu živa zavest, da moremo s slovensko pesmijo s ponosom nastopiti pred vsemi narodi, kar so tudi poudarili naši francoski prijatelji, ki so bili naravnost očarani.

Ob priliki kardinalovega obiska v Parizu so slovenski in hrvatski zastopniki izročili kardinalu lep spomin s krasnim napisom v slovensčini in francoščini, katerega je v umetniški obliki izdelal gospod Jurček Meublath. Posvetilo se glasi:

Slovenski in hrvatski izseljenci in begunci v Franciji, pod vodstvom svojih dušnih pastirjev, z veseljem in spoštovanjem pozdravljajo v svoji sredi tajnika svete Konzistorialne kongregacije in ga prosijo, naj blagovoli izročiti izraze njihove sinovske vdanosti ter neomajne zvestobe Njegovi Svetosti papežu Piju XII.

(Naš tednik-Kronika, 22. 10. 53)

Trte šo še zelene, ne obrezujte jih!

Marsikdo ima to škodljivo navado: Cim je potrgal grozdje, začne trte obrezovati. Nekateri obrežejo na pol, to je samo one poganjke, ki ne pridejo v poštev za drugo leto, nekateri pa izvršijo že popolno obrezovanje.

Tako delo je škodljivo, ker trte zelo ošibi. Posebno škodljivo pa je letos, ko so trtni listi itak hudo trpel od peronospore in so poganjki bolj šibki. Toliko časa, dokler so na trtni listi, ne smemo trte obrezovati, in tudi ne takoj po tem, ko listi odpadejo.

Dokler je še grozdje na trti, ima ta samo eno skrb: hraniti jagode, da bodo čim debelejšje in slajše. Takrat trta ne misli na svoj les; nima časa za to.

Ko pa grozdje potrgamo in trte razbremenimo, se te oddahnejo. Takrat se začne trta krepiti: v listih stvarjeno hrano uporabi za okrepitev svojih poganjkov. Listi pa tvorijo hrano celo dobo, dokler so zeleni. Ko začnejo rumeneti, takrat se začne prazniti in oddaja svoje glavne zaloge škroba in drugih snovi poganjkom, svojem lesu. V trti je neko pretakanje sokov in s tem krepitev cele trte. To pretakanje pa je v tekcu še tudi nekaj časa po tem, ko so že listi odpadli, posebno če je vreme še kolikor toliko toplo.

Kdaj naj torej začnemo z obrezovanjem? Pred začetkom decembra v nobenem slučaju. Če pa nastopi decembra hladnejše vreme, posebno huda slana, potem lahko začnemo z obrezovanjem. Prej pa ne!

Ne odlašajte s setvijo pšenice!

Oktober gre h koncu in prav redki so dokončali pšenično setev. Res je, da je temu nekoliko krivo deževno vreme, a prevečkrat tudi nezadostna preračunljivost naših kmetovalcev, ki računajo, da bo vedno lepo vreme.

Cim se vreme popravi in bo mogoče v njivo, moramo posejati. Za sorte, kot so »San Pastore«, »Mara«, »Aquila« in mnoge druge, bo itak nekoliko pozno, ker te sorte se morajo v zemlji okrepiti, predno nastopijo hude slane in zemlja pomrzne. Če bomo sejali zelo pozno, moramo sejati sorti »mentana« ali »tevere«, ki pa nikdar ne dasta tako visokih pridelkov kot prej imenovane.

Saj ti ne more biti vseeno, ali pridelajš z isto muko na njivi 1500 ali samo 800 kg pšeničnega zrnja.

Živina se pase

in prav je tako, saj gibanje in dihanje na prostem zraku poglubi in razširi prsni koš, živina postane bolj zdrava in tudi bolj živahna.

Prišle pa bodo jesenske slane in takrat napade napenjanje marsikatero pasočo se živinice in marsikatero tudi crkne. Da se temu izognemo,

ne goni na pašo živine, dokler ni izgnila slana in se ni trava nekoliko ugrala.

Pokošene ugrete trave pa tudi ne pokladaj živini, ker tudi taka kрма povzroči napenjanje. Ugreto travo razprostri na široko in tudi ko se ohladi, je najbolje da jo pokrmiš premešano med nekoliko sena.

Povišana carina na uvoz mesa in živine

Vlada je povišala uvozno carino na meso in živino na 18% od vrednosti, in sicer za dobo do konca julija 1954.

S tem je vlada le deloma izpolnila že staro željo živinorejcev, ki pa so zahtevali znatno višjo uvozno carino. Previsoke carine pa vlada ni mogla vpeljati, ker mora ščititi tudi interese potrošnikov, posebno delavstva, ki želi kupovati meso po čim nižjih cenah.

Izzvan dež

Uspeh v kmetijstvu zavisi v izdatni meri od zadostne vlage; ne sme vladati suša. Zato pa strokovnjaki preizkušajo razne načine, kako bi zagotovili kulturam potrebnou vlago. Namakanje potom namakalnih jarkov je poznalo človeštvo že pred tisočletji, saj so imeli take naprave že stari Babilonci. V zadnjih letih se je izpopolnilo namakanje njiv potom namakalnega dežja, katerega napravijo s posebnimi namakalnimi stroji-razpršilniki.

Drugi strokovnjaki pa proučujejo, kako bi izzvali naravni dež. V tem oziru so še največ dosegli Francozi v svojih afriških kolonijah. Predpogoj za uspeh so oblaki. Če ni oblakov na nebu, dežja ni mogoče izzvati; če pa so, se te oblake lahko prisili, da izpušijo svojo vodo. V to svrhu so pred leti trosili iz aeroplanov na oblake ogljikovo kislino v obliki ledu. Ta način so danes opustili in namesto ogljikove kisline uporabljajo srebrni jodat. Opustili pa so tudi uporabo aeroplanov, ker niso mogli izvršiti svojega dela enakomerno. Sedaj preizkušajo posebne priprave, ki razpilu- jejo srebrni jodat v oblaku direktno proti oblakom. Ta način daje redneje uspehe in je tudi mnogo cenejši. V celoti pa je vprašanje še daleč od praktične rešitve.

Švica noče tujih kuncev

Švicarska vlada je prepovedala uvoz v Švico in tudi prevoz skozi državo kuncev in kunčjih kož, da tako zaščiti med 1,250.000 švicarskimi kunci razširitev kunčje bolezni amixomatosisse.

Ker niso zalegla v Avstraliji za zatrte kuncev nobena druga sredstva, so razširili med njimi zgoraj imenovano kunčjo bolezen, ki bo v kratkem zatrla vse kunce v Avstraliji. S to boleznijo je delal poskuse neki zdravnik v Franciji, a ker ni bil dovolj previden, se je bolezen razširila med francoske kunce in sedaj je ne morejo zaustaviti. Danes je že več kot 1/3 Francije okužena po tej bolezni.

Proizvodnja mesa v Italiji

je l. 1952 znašala 7,265.000 q, in sicer:

svinjskega	3.482.000
govejvega	3.060.000
ovčjega-kozj.	466.000
konjskega	257.000

Niso znane številke o proizvodnji kunčjega mesa in perutnine, ker ni mogoče kontrolirati tozadevne potrošnje, ki je malokje podvržena užitnosti.

Če bi bila zgoraj navedena količina enakomerno razdeljena na vse prebivalstvo, bi na vsakega odpadlo 15,5 kg mesa na leto ali 30 dkg na teden.

GOVOR KARD. SPELLMANA

PREKO »RADIA SVOBODNE EVROPE«

Newyorski nadškof, kardinal Francis Spellman, je obiskal radijsko postajo »Svobodna Evropa« in imel preko radia govor, ki je bil namenjen narodom za železno zaveso.

V govoru jim je zagotovil, da ameriško ljudstvo čuti z njimi in moli, da bi jim Bog pomagal, da bi bili nekoč spet svobodni.

Dejal je, da je globoko ganjen, ker ima priložnost govoriti svojim prijateljem in ljudstvom za železno zaveso. Spomnil je na to, da je pred mnogimi leti obiskal skoro vse dežele, ki zdaj trpijo pod železno pestjo okrutnih komunističnih diktatorjev. Pri tem je opozoril na najvidnejše mučence, ki simbolizirajo odpor ljudstev proti komunistični diktaturi. O nedavno odstavljnem poljskem primasu in kardinalu Stefanu Višinskem je izjavil, da je »simbol vsega tistega, za kar se bojujemo, mučencev za svobodo in pravico, da delamo tisto, kar je prav.«

Boj za papeža in proti papežu v Jugoslaviji

Zadnjič smo v uvodniku prinesli demanti iz Vatikana, v katerem ta zanika resničnost poročil agencije Tanjug o posebni avdienci sv. očeta tržaškemu županu Bartoliju in o blagoslovu s tem v zvezi. Tanjug je omenjeno poročilo povzela po ital. časopisu »Tempo«, ki je najbrž kaj slišal od inž. Bartolija o njegovi avdienci ter nato po svoje povedal. O g. Bartoliju pa vemo vsi, kako se rad širokousti in kliče na pomoč za rešitev ital. Trsta ne samo sv. očeta, temveč tudi vse svetnike in svetnice božje (glej njegov obisk v Asiziju ob 700-letnici sv. Klare). Zato bi agencija Tanjug ob vsaki drugi priliki pretehtala Bartolijeve izjave, ali se vsaj bolj informirala o njih verodostojnosti. Toda v tem primeru je slo za lepo priliko, ki se da dobera izrabiti za boj zoper Cerkev in sv. očeta, in zato je Tanjug vzela časopisno poročilo kot suho zlato, kateremu je primešala dober odstotek svojih laži. Tako je slo v jugoslovansko javnost poročilo o posebni avdienci sv. očeta inž. Bartoliju in o izrednih blagoslovih papeževih zaradi »radostne vesti« o Trstu, kateri upa sv. oče, da bo sledila še »radostna vest glede vse latre.« Zadnjič smo poročali, da so se na to ustolcevanje o sv. očetu vrgli jugoslovanski komunisti kakor lačen pes na ogledano kost. Posledice so bile za nekatere škofe zelo hude in za jugoslovanske oblasti zopet prav malo častne. Prišlo je do podobnih

nasilnih napadov na škofo in njih imetje, kakor se je zgodilo pred Titovim govorom v Rumi. To pot so bili žrtve napadov našantnih množic, kolikor je do sedaj znano, škof na Reki msgr. Pavličič, ki so mu razbili okna na stanovanju in v semenišču, ter msgr. Jože Srebrnič, škof na Krku. Tega so dejansko napadli, ko se je vračal iz cerkve domov, mu raztrgali obleko ter vdrli v stanovanje in uničili njegovo bogato knjižnico. (To slednje nam pove, kako »kulturni« so taki podvigi zoper škofo v Jugoslaviji.)

Tito je v svojem govoru v Rumi obsodil tako početje. Storil ni pa nič, da bi se ne ponavljalo. To pomeni, ali da je Tito brez moči ali pa da v srcu odobrava to, kar z usti obsoja, in zato pusti tovariše, naj se znašajo nad škofo pred očmi zaščite, kot bi bili med Mau-Mau v Keniji.

V SLOVENIJI

To pot v Sloveniji ni prišlo do dejanskih obračunavanja s škofi ali duhovniki, kolikor nam je znano. Pač pa se je močno poostrišlo sovražno razpoloženje oblasti, zlasti do apostolskega administratorja msgr. dr. Mihaela Toroša in do nekaterih drugih duhovnikov. »Primorske novice« imajo v tem oziru med drugim naslednje poročilo: »Svojo mrežo zvestih služabnikov, ki jim niso mar koristiti svojega ljudstva, pa ima še danes Vatikan tudi pri nas, in žal, med

Z G O R I Š K E G A

Goriški Travnik bo dobil novo palačo

Na Travniku zraven cerkve Sv. Ignacija bodo v kratkem začeli z zidavo nove palače, ki jo bo zgradil Zavod za socialno skrbstvo. Stroški za novo stavbo bodo znašali 270 milijonov lir in konec meseca bo izrebrano podjetje, ki bo prevzelo zidavo te stavbe.

Prijave vojne škode še vedno na mrtvi točki

Ravnateljstvo pokrajinskih sedežev iz Trsta, Gorice in Vidma sporoča vsem tistim, ki so vložili prijavo za vojno škodo, da ne more v tem oziru dati še nobenih pojasnil, dokler ne hosta zbornica in senat odobrila novega zakona o vojni škodi.

Goriški nadškof in kapitelj

sta poslala protestni brzojavki sv. očetu zaradi zločinskega postopanja poljskih oblasti s kardinalom Višinskim. Msgr. Ambrosi pravi v telegramu, da je sramotenje poljskega primasa še bolj zdužilo vernike Goriške okrog sv. očeta. Msgr. Velci pa je v imenu stolnega kapitlja takole telegrafiral: »Stolni kapitelj goriški je z žalostjo izvedel novice o preganjanju zveste in mučeniške Poljske. Ob zavesti, da preganjavci živijo le trenutek, njegova žrtve pa vso večnost, se v posebnih molitvah spominja Vas in Cerkve, tako težko prizadete, ter zagotavlja: Prope Romam semper! Z Rimom vedno!»

Izšel je „Pastirček“

Zopet je prišel med nas ta zvesti in dobri prijatelj naših otrok. Vsako leto se porvne, ko se odpro šolska vrata. To se je zgodilo letos že osmič. Prizakal se je v novi obleki, da si brusijo glave. Ostala vsebina je čisto nova. Povest »Med Indijanc« bo letos povedla otroke v Ameriko v časih španske kolonizacije. To izgleda, bo prav napeta povest, ki bo gotovo otroke

pritegnila. Poleg tega imamo v tej številki prvi del črtice »Joško roma na Sv. Višarje«, ki bo služila nam vsem, da si obudimo spomine na lepe počitnice, ki smo jih preživeli v planinah, in morda ravno na Sv. Višarjah ali tam okrog. Pa kaj bi vam vse našteval. Kupite »Pastirčka« in boste sami videli, koliko lepega užitek vam bo nudil. Predvsem pa ne pozabite ga kupiti vašim otrokom. Bi res ne smelo biti slovenskega otroka, ki bi ne bil naročen na »Pastirčka«.

V Gorici bodo postavili spomenik sv. Frančišku

Na trgu pred kapucinsko cerkvijo bodo postavili bronast spomenik sv. Frančiška Asiškega, ki bo s podstavkom vred pet metrov visok. Pobudo za to delo je dal kapucinski predstojnik pater Lino iz Roviga. Načrt za podstavek iz kamna je izdelal prof. dr. M. Fabiani.

Prihodnji teden v Gorici

V ponedeljek 2. nov. bo ob 6. uri v stolnici sv. maša za rajne s pridigo o vernih dušah.

V sredo 4. nov. ob 8. uri zvečer pri Sv. Antonu mesečna pobožnost za matere z govorom in blagoslovom.

V petek 6. nov. zjutraj ob 6. uri sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim v stolnici in pri Sv. Ivanu.

Zvečer ob 8. uri molitvena ura za rajne v stolnici.

V soboto 7. nov. zjutraj ob 6h mesečna pobožnost v čast brez. Srca Marijine-mu v goriški stolnici. Pridite, molili bomo za mir.

V nedeljo 8. nov. sv. maša za moše in fante pri Sv. Ivanu s skupnim sv. obhajilom ob 8. uri.

Mese november je posvečen spominu rajnih. Zato molimo in darujemo sv. obhajilo za duše v vicah.

Dokumentarni filmi za begunce

Dne 8. novembra ob 5.30 se bo vršila v dvorani Marijine družbe na Placuti brezplačna projekcija treh dokumentarjev o Združenih državah in Kanadi. Sledil bo film v italijanski: »Zemlja velikana« o kolonizaciji Avstralije.

Vsi begunci so vabljeni, da se udeležijo oddaje.

Marijan Komjanč

S T R Ž A Š K E G A

Pomagajte dušam svojih rajnih z dobrimi deli!

Lepo je krasiti grobove pokojnikov s cveticami in jim na ta način še po smrti izkazovati ljubezen. Toda pomislimo, ali jim ne izkažemo večjo ljubezen s tem, da pomagamo njihovim dušam? In — ali jim ne pomagamo v duštvu in dobrimi deli? Samo nekaj cvetic manj na grob in z istim denarjem pomagamo revežem v njihovih stiskah — pa bomo pridobili dušam rajnih milost, sebi pa veselje nad dvatirnim dvornim delom. Kako bi rada v teh dneh opozorila Slov. Vincencijsve konferenca v Trstu, ki ima priložnost v stik z veliko revščino. Ali ne bi mogel tudi vaš milodar pripomoči k temu, da jo nekoliko omili? — Darove v denarju in blagu sprejema vsak župni odsek ter tudi središni odsek »Mater lepe ljubeznivost Slov.

Vincencijsve konferenca v Trstu. — cc 11 8133. Velikodušnim darovalcem že vnaprej prisrčen: Bog plačaj!

Sprememba v vodstvu slov. Vincencijsve konferencie

Po dolgoletnem delovanju se je velečastiti gospod kanonik Kramarič odpovedal mestu glavnega asistenta Slovenske Vincencijsve konferencie v Trstu. Na to mesto je prevzeli imenovan velečastitega gospoda dekana Silvanija.

Glavni odbor se velečastitemu gospodu kanoniku Kramariču najiskreneje zahvaljuje za spretno duhovno vodstvo in požrtvovalno sodelovanje v konferenci in v kolonijah. Istočasno mu izreka iskreni »Bog plačaj« za nagrado, ki mu je pripadala kot duhovnemu asistentu v kolonijah, a jo je prepustil Vincencijsvi konferenci.

WILHELM HÜNERMANN: 39

Oče Damijan

In Beli Kormoran je imel prav. Šele v tej hiši je bila doma prava groza. V bolnišnici niso živeli ljudje, marveč živi, plažeji se, javkajoči mrliči, mnogi z brezizraznimi, slepimi očmi, drugi spet na pol razjedeni od črvov. In ti ljudje so bili docela sami sebi prepusteni. V molokajski bolnišnici ni bilo zdravnika, ne bolniških strožnikov, ne usmiljenih sester. Vlada je sicer skrbel za hrano in vsak teden enkrat je parnik Kilauca obenem z novimi gobavci pripeljal tudi potreben živež. A vsega je manjkalo. Ni bilo zdravil, ne toplih odevi za bolnike, ki jih je zaradi slabega krvnega obtoka v hladnih nočeh hudo zeblo. Primanjkovalo je celo vode. Vlačiti so jo morali od daleč. Gobaveci so umirali od žeje in vse je gnilo od umazane in mrčesa. In v vsej tej bedi in nesnagi so bili bolniki popolnoma zapuščenosti ter prepuščenosti na milost in nemilost svoji žalostni usodi. Siromaki so morali pomagati njim, ki so bili še bednejši. Kdor ni našel pomoči, je žalostno poginil.

Obilni božji blagoslov naj ga spremilja v novem delokrogu!

Velečastitemu gospodu dekamu Silvaniju, svojemu sedanjemu asistentu, pa želi mnogo uspeha in mu iskreno kliče: »Dobrodošlila«

Mačkoviče

Nedelja Kristusa Kralja je za našo vas že tretje leto velik praznik. Ta dan imamo namreč že tri leta celodnevno čiščenje.

Tudi letos je bil to za vse verne dan zbranih, molitve in posvetitve evharističnemu Kralju. Cerkev je bila vsa v nagelnih in venčnih zelenjah, za kar so poskrbeli pridna vaska dekleta. Pri jutranji maši s skupnim obhajilom je Kristus v okroglo središče zakraljeval in to za tako majhno vas, kot so Mačkoviče, ni malo. Drugo peto mašo je daroval g. dr. Lojze Škerl, ki je ta dan v treh močnih govorih vzpodbujal Mačkovičane, naj bodo trdni v veri in v praktičnem katoliškem življenju.

Belo oblečena dekleta so se stalno vrstila v molitvi pred Najsvetejšim. Drugače pa je bilo čiščenje porazdeljeno po stanovih. Poudariti je treba, da so se v posebno velikem številu vabilu odzvali moške in fantje. Tako je prav. Če drugje vodijo moški, naj to delajo tudi v veri in v življenju po veri. To jim je samo v čast.

Po slovesnem zaključku čiščenja v cerkvi je priredil Odeček za vzhod in misijone pestro akademijo v stari šoli. Vrstili so se govorci, petje, recitacije in prizori. Prireditelj je zaključil zanimiv srečolov, poln vika in smeha.

Tako smo Mačkovičani za en dan pozabili na nemir, ki je okrog nas, in si ob pravih virih veselja nabrali novih moči za trdo življenje.

Nabrežina

V nedeljo 18. oktobra je pri nas gostoval zbor Katoliškega prosvetnega društva iz Gorice s pevskim koncertom, posvečenim spominu pokojnega skladatelja Vinka Vodopivca. Sloves, ki ga uživa zbor na Primorskem, je privabil veliko poslušalec, tako da je bila dvorana polna. O prosvetnem zboru smo sicer vedeli, da je povsod žel laskave uspehe, vendar je njegov nedeljski nastop presegel naše pričakovanje.

Program se je pričel z žalostinko, ki jo je v spomin pokojnemu Vinku zložil prof. Mirko Filej na ganljivo besedilo Ljubke Sorlijeve. Zbor je žalostinko občuten zapel, tako da je bilo izvajanje v popolnem skladu s pesniškimi in melodičnimi doživetjem ter je nudilo občutek dovršene umetnine. Nato so sledile same Vodopivčeve skladbe. Med njimi so bile balade Mejnik, Ubežni kralj in Knezov zet za nas pravo odkritje. S te strani pri nas Vodopivca še ne poznamo in prav veselimo, da so si te njegove skladbe utrle pot med Primorece prav po zaslugi prosvetnega zbora, ki je najbolj primeren, da jih dostojno predstavi. Prav te balade, ki so dirigenta in zbor stale brzkone veliko truda in podrobne obdelovanja, so predstavljale najlepši in najizrazitejši del programa. V njih je dirigentu prof. Mirku Fileju uspelo podčrtati barvitost vprav do zadnjih odtenkov. Zasluga pri tem gre kajpak tudi požrtvovalnemu zboru, ki je dokazal disciplinarno prožnost pod večjo dirigentovo taktirko, ter priznamim solistom: baritonistu Vencetu Gorjanu in tenoristoma Eđiju Klanjšku ter Danilu Podgorniku. Zlasti posrečena je bila glasovna zlitost slednjih dveh.

Nastopil je tudi moški zbor v separati vlogi. Vendar bi rekli, da predstavlja mešani zbor dovršeno formiran kompleks, medtem ko je pri moškem zboru opaziti, ko nastopa samostojno, tonsko še ne popolnoma izoblikovane nižje glasove, kar pa

Reimmichel:

Kako je sv. Anton pomagal skopuhu

Zalostno gleda potrti mož v luknjo, kamor je izginila nesrečna desetica. Luknja je bila precej velika in prostorna. Morda bi pa sv. Anton vendarle dal desetico nazaj. Vlomiti v nabiralnik sicer noče, vendar, ali bi se ne dalo drugače pomagati? Hitro vzame iz žepa debelo bakreno žico, ki jo je med potjo slučajno zagledal in kot vesten gospodar pobral in spravil, zakrivil jo je tako, da je iz nje napravil nekak precep in je z njim začel brskati po nabiralniku. Ali ta nabiralnik je bil kaj potuhnjena in proti tatovom zelo občutljiva stvar. Zato je poskrbel premeteni cerkovnik, katerega so razjezile večkratne tavnine iz nabiralnika. Kakor je bil mojster v vsem, je kmalu spremenil nabiralnik v pravo past. Pod krovom nabiralnika ravno poleg luknje je pritrdil na močno železno pero, ostro in široko rezilo. Okrog luknje je pa znotraj napel tanko žico. Denar vsake vrste in veličine je sprejel nabiralnik krotko in radovoljno, kakor hitro bi ga pa tat poskušal s kako žico, limanico ali z drugim orodjem krasti skozi luknjo, moral se je dotakniti žice; tedaj se je sprožilo pero in rezilo je z veliko silo zaprl luknjo in pri tem prerezalo vse, kar je prišlo vmes. Ker je torej stara, zarjavela omariča izgledala na zunaj popolnoma nedolžna, zato tudi Jaka niti slutiti ni, kakšna hudobija je skrita znotraj.

Nekaj časa poželjivo gleda skozi luknjo, ne bi li kje zagledal svojo predrago desetico, ali njegov veliki in široki nos mu je bil na potu. A znal si je pomagati. — Ker je bila luknja velika in široka, vtaknil je konec nosa enostavno v njo in je ob njem škilil notri, pri tem je pa s svojo žico neprestano drezal sem in tja.

Naenkrat nekaj silno počni in — Jaka odleti od nabiralnika kakor bomba iz topa ter sede na tla. — Cela kapela mu zapleše v divjem plesu pred očmi, iz katerih se mu vlije potok solza, v glavi mu je pa bučalo, kakor da bi drvel aeroplan v njej.

»O, tristo zelenih,« zajeci skopuh, »kakšna zausnica! Sv. Anton ni ravno preveč dobrosrčen, — ta pa zna! — Tak zamah! Vidim, da ta svetnik ne pozna šale. Kdo bi si kaj takega mislil! Kar groza me obhaja.«

V svoji omotici niti zapazil ni, da je ob velik kos nosa. Šele ko se pobira, zapazi, da mu lije od nosa kri, zagodnja polglasno:

»Ni čudež, da mi teče iz nosa kri. Take zausnice že v svojem življenju nisem dobil... Moj Jaka, najbolje storiš, ako izgineš. Kadar začnejo svetniki deliti zausnice — ni posebno priporočljivo...«

Hitro pritise robove na nos in jo ubere, kolikor so ga nesle stare noge, po hribu navzdol domov. Prva, ki ga je srečala, je bila njegova žena Katra. Ko ga zagleda, zakriči glasno:

se pri mešanem zboru nekako zabrisje.

V nabrežinski dvorani smo slišali že marsikateri pevski zbor, a smemo trditi, da se je mešani zbor Katoliškega prosvetnega društva iz Gorice izkazal za najboljšega, tako da ga danes lahko smatramo za najboljši zbor na Primorskem. Prav zato se vprašujemo, zakaj se prosvetni zbor ne oglasi tudi preko tržaškega Radia ali osebno ali vsaj na plošči. So to možnosti, na katere bi zboru s tako kvalitetno višino kazalo stvarno reflektirati.

XYZ —

»Za božjo voljo, kaj ti pa je? Krvaviš kakor zaklano tele!«

»Iz nosa mi teče kri, padel sem na nos,« laže Jaka.

»Umij se takoj z mrzlo vodo, to ustavi kri.«

Komaj pa mož odstrani robove od nosa in ga začne izmivati, zakriči Katra od groze:

»Nebeski Jeruzalem — Jaka — moj stari, kje je pa tvoj nos? — Polovica ga je proč — tako gladko, kakor bi ti ga bil kdo z nožem odrezal. — Kaj si pa vendar delal?«

(Se nadaljuje)

Radio Trst II.

Nedelja, 1. novembra: 8.45 Kmetijska oddaja. — 9.30 Vera in naš čas. — 12.00 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 16.00 Malo za šalo - malo zares. — 19.00 Novice iz delavskega sveta. — 20.05 Slovenski motivi. — 21.00 Puccini: LA BOHEME, opera v 4. dej. Ponedeljek, 2. nov.: 14.00 Lahke melodije igra pianist Franco Russo. — 18.40 Koncert baritonista Marjana Kosa. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 20.15 Slovenski vokalni oktet. — 22.00 Beethoven: Simfonija št. 9.

Torek, 3. nov.: 9.00 Slovenski motivi. — 13.00 Glasba po željah. — 16.00 Oddaja za najmlajše - »Legenda o teranu«. — 19.00 Šola in vzgoja. — 20.30 Koncert Tržaškega komornega zbora. — 21.00 Radijski oder - Hofmannstahl: SLEHERNIK.

Sreda, 4. nov.: 9.30 Musorgsk: Šest samospetov za sopran in orkester. — 16.00 Malo za šalo - malo zares. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.30 Koncert zbora »Tance« iz Nabrežine. — 21.30 Richard Strauss: SALOME, opera v enem dejanju. Četrtek, 5. nov.: 13.00 Slovenske pesmi. — 19.00 Mamičine pravljice. — 20.30 Koncert tenorista Dušana Pertota. — 21.00 Dramatizirana povest. — 22.30 Prokofjev: Aleksander Nevski.

Petek, 6. nov.: 13.00 Glasba po željah. — 21.00 Tržaški kulturni razgledi. — 21.45 Dvorakovi slovanski plesi. — 22.15 Iz angleških koncertnih dvoran.

Sobota, 7. nov.: 13.00 Šramel kvintet in pevski duet. — 16.00 Oddaja za najmlajše - »Muc Miac« hoče postati mornar. — 16.30 Slovenski motivi. — 19.00 Pogovor z ženo. — 21.00 Malo za šalo - malo zares. — 22.00 Glasba iz baletov.

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAS ČAS« BO GOVORIL V NEDELJO 1. NOVEMBRA OB 9.30 Č. G. MARIJAN ZIVEC, ŽUPNIK V BAZOVICI, O TEMI: MISLI OB PRAZNIKU VSEH SVETNIKOV.

D A R O V I

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

Gospa Milost s Solk. polja 3000 lir.

Bog povrni!

Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

MILOŠČINA V JAZBINAH: 260 kg krompirja, 100 kg koruze v storžih, 170 kg jabolk, 4 kg pšenične moke.

STEVERJAN: 600 kg krompirja, 350 kg jabolk, 40 kg ohrovtva, 10 kg pšenice, 2 kg bele moke, 3 kg testenin, 150 kg koruze (v storžih), v denarju: 4.100 lir.

Vsem plemenitim dobrotnikom se iskreno zahvaljujemo za bogate darove, pa tudi za vsu ljubeznivost in prijaznost, ki so bili deležni od vseh tisti, ki so pobirali.

Odgovorni urednik: Staneko Stančič

Tiska tiskarna Budin v Gorici

njim na oltarju.

In iz prta je zrl na duhovnika obraz, spačen, razbičan, poln tvorov in ran, Veronikin potni prt. Spet so se odprla usta in govorila:

»Ali me poznaš, Damijan de Veuster?« Tedaj je duhovnik krčevito sklenil roki in zaklical:

»Da, Gospod, poznam te! Gospod, daj mi moči!«

In podobna je zginila v noč. Na nebu se je pretrgala tema. Svetlo je zaplamtel križ juga nad obzorjem. Duhovniku pa je bilo, kot da iz nebes prihaja nek glas:

»Zaupaj, jaz sem pri tebi!«

ODLIKOVANJE

Kraljevi notranji minister havajskega otoškega kraljestva in obenem predsednik zdravstvene komisije, E. O. Walle, je sedel pri pisalni mizi, na stolu, čigar naslonjalo je ustrezalo višinski njegove službe. S prsti je nestrpnobno bobnal po hrastovi mizi veselo koracnico. Pred njim je ves skromen stal prvi tajnik zdravstvene komisije, ki je bil kakor minister, kot Amerikane v službi rjavega kralja Lunaila. V roki je držal zadnjo številko honorolskega protestantskega časopisa »Nuhou«.

(Nadaljevanje)